

S p r a w o z d a n i e

z pierwszej części badań p.t. "Studia nad składem ludnościowym
Wrocławia" (metodą reprezentacyjną)

Wstęp.

Sekcja Socjologiczna Instytutu Śląskiego we Wrocławiu zaprojektowała systematyczne studia nad tworzeniem się społeczeństwa miasta Wrocławia. Kierownik Sekcji prof. dr Paweł Rybicki wysunął myśl, aby rozpocząć te badania od zorientowania się w składzie ludności Wrocławia według jej miejsca pochodzenia. Badania te powierzone p. mgr Irenie Turnau, starszej asystentce przy katedrze socjologii U. Wr. Programem badań wrocławskich zainteresował się Główny Urząd Planowania Przestrzennego, na zlecenie którego przystąpiono do pracy na podstawie umowy z dnia 23 lipca 1947 r.

W badaniach wzięły udział następujące osoby: mgr Turnau oraz studenci socjologii: Jolanta Kozłowska, Halina Marszałkiewicz, Halina Markiewicz, Emilia Jaskot, Andrzej Stasiak, Wierzejski Leon, Tyślewicz Jerzy i Poznański Jerzy.

Niniejsze sprawozdanie zawiera wyniki tych badań, ich krytyczne omówienie oraz postulaty nasuwające się co do kierunku dalszych badań. Jako sprawozdanie z jednego tylko etapu badań nie rości sobie pretensji do uchwycenia całego problemu, pozostawiając syntetyczne opracowanie na zakończenie dalszych etapów badań.

Cel i program badań.

Głównym celem pierwszej części badań było zdobycie odpowiedzi na pytania:

1. Skąd pochodzi obecna ludność Wrocławia, z jakich województw, ewentualnie z jakich krajów.
2. Z jakiego rodzaju osiedli (wieś, miasteczko, duże miasto)
3. Jak przedstawia się struktura ludności według płci i wieku.

Materiału do opracowania tych zagadnień miała dostarczyć kartoteka meldunkowa miasta Wrocławia. Kartki meldunkowe zawierały miejsce urodzenia i miejsce ostatniego pobytu danego mieszkańca. Dane te zestawione razem mogłyby rzucić pewne światło na pochodzenie ludności. Niestety, nie udało się dotrzeć do wszystkich kartotek meldunkowych, ponieważ uporządkowana część kartoteki, dostępna do badań liczyła tylko 25.600 kartek, t.j. około 10 % ogólnej ilości mieszkańców. Uniemożliwiło to racjonalny dobór kartek w ten sposób, aby mogły stanowić zupełnie prawidłową reprezentację. Chcąc jednak w krótkim czasie uzyskać choćby orientacyjne dane o składzie ludności oparto badania na uporządkowanej części kartoteki miejskiej.

Przy bliższym poznaniu tego materiału okazało się, że te 25.600 kartek nie zostały dobrane wedle jakiejś określonej zasady, która by mogła przeszkadzać w ostrożnym rzutowaniu uzyskanych z nich wyników na całą ludność Wrocławia. Uwzględniały one mniej więcej proporcjonalnie różne obwody miasta, oraz dotyczyły przybyłych zarówno w r. 1945, 1946 jak i 1947. Na ogół przeważały daty przybycia wcześniejsze, a więc rok 1945 i 1946, co odpowiada nateżeniu akcji osadniczej we Wrocławiu. Pewnym czynnikiem ograniczającym możliwość zbyt szerokich uogólnień jest fakt, że w doborze kartek przeważały nazwiska zaczynające się od pierwszych liter alfabetu. W ten sposób dokonana reprezentacja nie może w pełni zadowolić wymagań statystyka, natomiast daje wystarczające informacje dla socjologa, sygnalizując mu pewne niewątpliwe zjawiska (jak np. różnorodność ludności mieszkającej we Wrocławiu, duży udział ludności wiejskiej itp.) wymagające dalszego badania metodami socjologicznymi.

Dane z kartek meldunkowych wpisywane na arkusze zbiorcze, których wzór załączamy. Zawierały one następujące hasła: w osi poziomej: miejsce urodzenia (województwo i rodzaj osiedla), miejsce ostatniego pobytu (województwo i rodzaj osiedla) oraz płeć i wiek danej osoby.

Oś pionowa zawierała wykaz województw Polski według obecnego podziału administracyjnego oraz krajów, skąd przybyli repatrianci. Umieszczono również byłe województwa wschodnie według podziału z r. 1939, obecnie wchodzące w skład Z.S.R.R.

Dane z poszczególnych kartek meldunkowych nanoszono na ten arkusz w postaci kreski w odpowiedniej rubryce. Praca ta została wykonana od dnia 1 czerwca do 15 października z przerwą w miesiącu lipcu i sierpniu. Wyniki zesumowano i naniesiono na tabele, zamieszczone poniżej.

Omówienie wyników.

Tabela nr. 1 przedstawia podział badanej grupy mieszkańców Wrocławia według ich miejsca urodzenia i ostatniego pobytu. Między szeregiem odsetków, odnoszących się do miejsca urodzenia,^a odsetkami oznaczającymi miejsce ostatniego pobytu naogół istnieje korelacja. Większe odchylenia zauważyć można w grupie repatriantów wschodnich oraz byłych mieszkańców Warszawy, którzy przybyli do Wrocławia zatrzymując się po drodze w innych województwach. W badaniu pochodzenia ludności uderza znaczna liczba osób, przybyłych z województwa poznańskiego. Stanowią oni 14,7 % badanej grupy ludności, wysuwając się na czoło grup regionalnych, osiadłych we Wrocławiu. Przy bliższym badaniu grupy przybyłych z Poznańskiego okazuje się, że przeważają w niej ludzie przybyli z mniejszych miast i ze wsi. Ten stosunkowo duży udział wielkopolan tłumaczyć można znajomością Wrocławia z okresu zaborów. Być może, że poznaniacy stanowią podstawę warstwy mieszczańskiej. Na drugim miejscu w badanej grupie mieszkańców Wrocławia wysuwają się byli mieszkańcy województwa warszawskiego. Liczba urodzonych w tym województwie mieszkańców Wrocławia jest niższa od liczby przybyłych bezpośrednio z niego, co należy tłumaczyć wędrownkami po zniszczeniu Warszawy. Na trzecim miejscu stoi grupa byłych mieszkańców województwa lwowskiego. Duża sugestia ich liczebności we Wrocławiu wywołana jest znaczną liczbą inteligencji, pochodzącej ze Lwowa oraz załóg różnych instytucji jak poczta, tramwaje itp. Wśród ludności pochodzącej z byłego województwa lwowskiego mieszkańcy samego Lwowa stanowią 74,4 % . Na dalszych miejscach znajdują się przesiedleńcy z województwa krakowskiego, kieleckiego i łódzkiego. Charakterystyczną rzeczą jest, że liczba urodzonych w województwie łódzkim pokrywa się z liczbą bezpośrednio przybyłych z województwa łódzkiego. Stosunek urodzonych do przybyłych prawie równoważny jest wśród przybyłych z województwa krakowskiego i śląskiego. Na podstawie podanych zestawień można określić przybliżony skład ludności miasta Wrocławia pod względem pochodzenia: prze-

waża ludność z województw centralnych, przede wszystkim zaś z Poznańskiego i Warszawskiego. Z byłych województw wschodnich przeważają mieszkańcy województwa lwowskiego. Wyniki te wymagają sprawdzenia albo przez rozszerzenie ilości kart meldunkowych lub innymi metodami, jak np. poprzez ankietę wśród młodzieży szkół powszechnych miasta Wrocławia.

Tabela nr. 2 przedstawia porównanie liczby urodzonych w danym województwie z ilością osób przybyłych bezpośrednio z tego samego województwa, zarazem urodzonych w nim. Porównanie to miało służyć do sprawdzenia, o ile badania miejsca urodzenia i ostatniego pobytu dają odpowiedź na pytanie, skąd pochodzi ludność. Jak wynika z tego zestawienia większość mieszkańców województw centralnych przed przybyciem do Wrocławia nie opuszczała swych miejsc urodzenia. Natomiast urodzeni w byłych województwach wschodnich oraz zagranicą przed przybyciem do Wrocławia zmieniali swoje miejsce pobytu.

Tabela nr. 3 i 4 wykazuje podział badanej grupy ludności według rodzaju osiedli, z których przybyła do Wrocławia. W tabeli nr. 3 przedstawiono podział według osiedli, w jakich się urodzili obecni mieszkańcy Wrocławia, natomiast tabela nr. 4 dotyczy rodzaju osiedli, które stanowiły ostatnie miejsce pobytu przed wyjazdem do Wrocławia.

Spośród ogółu przybyłych do Wrocławia prawie 41 % stanowią mieszkańcy wsi. Liczba urodzonych na wsi przekracza 48 %. Z poszczególnych województw największą ilość ludności wiejskiej dostarczyło Poznańskie (60,3 % ogółu przybyłych z Poznańskiego).

Podobne zjawisko powtarza się w innych województwach. Przyjawszy, że przyjazd ze wsi podwarszawskiej może być rzeczą dość przypadkową, zwróćmy uwagę na 57,1 % przybyłych ze wsi z województwa łódzkiego, 54,3 % z kieleckiego, 50,8 % z białostockiego i 49,2 % z krakowskiego. Cyfry te sygnalizują ważne i interesujące zjawisko. W badaniach naszych spróbowaliśmy zilustrować je w kilkunastu wywiadami, przeprowadzonymi z ludźmi, którzy przybyli ze wsi do Wrocławia. Przykład pierwszy: Robotnik folwarczny z Poznańskiego obecnie pracuje w fabryce we Wrocławiu. W czasie wojny przebywał na robotach w Niemczech, co też mogło wpłynąć na jego decyzję przeniesienia się do miasta. Z obecnej sytuacji jest zadowolony. Swoją fach obecną uważa za awans społeczny. Przykład szósty, ósmy i inne wskazują na jeden z głównych motywów decyzji przeniesienia się do Wrocławia, a mianowicie, że tutaj łatwiej było o mieszkania i o pracę dla niekwalifikowanych pracowników. Niemalą rolę w przemianie zawodów rolniczych do nierolniczych odegrał okres wojny i przymusowe roboty w przemyśle niemieckim.

Wśród studentów, zapisujących się na pierwszy rok studiów uniwersyteckich 29 % podało pochodzenie wiejskie. Wszystkie te przykłady razem dowodzą wielkiej przemiany społecznej, jaka odbywa się we Wrocławiu oraz na całych Ziemiach Odzyskanych. Ludność Polski przedwojennej prawie w 70 % zatrudniona na roli przenosi się na Ziemię Odzyskaną, na których z roli żyło niecałe 30 %, stąd musi przekształcić nadwyżkę rolników i przystosować ich do zawodów nierolniczych. W ten sposób tworzy się nowa warstwa społeczna w miastach Ziemi Odzyskanych. Wrocław jest najwymowniejszym przykładem tego procesu.

Z badań naszych wynika, że około 41,2 % ludności miasta stanowią mieszkańcy, przybyli z miast poniżej 100 mieszkańców. Z województwa kieleckiego z małych miast pochodzi 39,1 % ludności, z pomorskiego połowa przyjezdnych, podobnie ze Śląska i z rzeszowskiego. Z byłych województw wschodnich znaczna część ludności pochodzi z małych miast. Jedynie w grupie lwowskiej i warszawskiej przeważa ludność z wielkich miast. Jak wynika z wywiadów przesiedleńcy z Polski centralnej podtrzymują kontakt z miasteczkami, z których pochodzą, ale porównując warunki obecnego życia z dawnymi stwierdzają przeważnie, że we Wrocławiu jest lepiej. Przesiedleńcy łatwiej nawiązują nowe kontakty społeczne niż wyrwani ze swych środowisk repatrianci. Wśród kandydatów na pierwszy rok studiów młodzież pochodzenia małomiasteczkowego liczy 50,2 %.

W badanej grupie mieszkańców Wrocławia tylko 18 % pochodzi z miast wielkich, t.j. ponad 100.000 mieszkańców. Prawie połowa ludności, pochodzącej z byłego województwa wileńskiego, to dawni mieszkańcy Wilna. Natomiast bardzo niewielki odsetek stanowią dawni mieszkańcy Poznania, Lublina, Bydgoszczy i Częstochowy.

Tabela 5 i 6 przedstawia strukturę badanej grupy ludności według płci i wieku. Charakterystyczne jest, że zaobserwowano nieznaczną nadwyżkę mężczyzn nad kobietami (51,4 % mężczyzn, 48,6 kobiet). Przy szczegółowym badaniu okazuje się, że mężczyźni przeważają w grupach wieku między 15 a 50 lat. Poniżej zaś 15 lat i powyżej 50 przeważają kobiety. Zjawisko to jest typowe dla osiedli kolonizowanych na nowo. Pierwsi przybywają mężczyźni w poszukiwaniu pracy i mieszkania, poczym dopiero sprowadzają rodziny, względnie zakładają nowe. Charakterystyczną również rzeczą jest przewaga ludzi młodych w wieku poniżej 30 lat. Fakt ten ma niewątpliwe znaczenie dla tworzenia się nowych więzi społecznych, a równocześnie dla zanikania dawnych więzi. Młodzi ludzie osiadli w nowych warunkach mniejszą uwagę zwracają na wzory tradycyjne, są bardziej plastyczni w przystosowywaniu się do nowych wymagań

życia.

Zakończenie.

Wrocław dzisiejszy to wielki eksperyment socjologiczny. Zwykle społeczeństwo wielkomiejskie narastało powoli w miarę rozwoju miasta. Nowi przybysze stanowili znikomy odsetek i dostosowywali się do gotowych norm społecznych i ~~wzorów~~ wzorów postępowania, obowiązujących w danym społeczeństwie miejskim. Polski Wrocław tworzyła całkowicie ludność napływowa. Instytucje społeczne, podziały warstwowe, wzory i normy dopiero tworzą się. Ludność polska, choć przez wiele lat żyła wspólnie we Wrocławiu z dawnymi jego mieszkańcami niemieckimi, programowo odcinała się od wszelkiego naśladownictwa wzorów niemieckich. Nie mniej jednak musiały wywierać pewien wpływ na nowych mieszkańców Wrocławia gotowe formy bytowania materialnego jak mieszkania, budynki zakładów pracy, lokale rozrywkowe, biura, urządzenie wnętrz itp. Te formy zewnętrzne, wielkomiejskie, zresztą zniszczonego w ponad 60 % miasta wypełniła ludność w ogromnej większości pochodząca ze wsi i małych miasteczek ze wszystkich stron Polski.

Ludność Wrocławia jest całkowicie przemieszana pod względem pochodzenia. Żadna z grup regionalnych, przybyłych do Wrocławia nie jest na tyle silnie liczebnie, aby mogła ~~na~~ nadawać ton całości. Ludność przemieszana równomiernie zmuszona jest w nowym mieście do zatracania dawnych więzi i dąży do wytworzenia się nowej. Zaobserwować można krzyżowanie się ~~h~~ajrozmaitszów wzorów i norm postępowania, powoli wytwarzają się nowe. Na czym polegają te zmiany wykażą dalsze badania.

Fakt przybycia do Wrocławia oznaczał dla większość jego obecnych mieszkańców radykalną zmianę dotychczasowego życia społecznego. Na czym polegała ta zmiana? Przede wszystkim mieszkańcy Wrocławia wyrwali się z kręgów społecznych, w których dotychczas żyli. Im mniejsze było to osiedle, tym silniej uwikłani byli mieszkańcy w jego życiu społecznym, tym lepiej znali się nawzajem. Fakt przybycia do Wrocławia oznacza rozluźnienie dawnej więzi, a nawet zupełne jej zerwanie. W nowym mieście tworzy się nowa więź. Dalej większość osadników musiała przyswoić sobie sposób życia w wielkim mieście, przełamać obcość i inność otoczenia. Różnica między dotychczasowymi osiedlami a Wrocławiem dla większości osadników polegała nie tylko na jakości miasta, ale leżała i w jego wielkości. Nowe, odbudowujące się miasto narzucało wszystkim przybyszom jednakowe obowiązki. Wszyscy w podobny sposób musieli pokonywać trudności życiowe. I ten wspólny wysiłek odgrywa niewątpliwie wielką rolę w tworzeniu się tej nowej więzi.

Pierwsza część badań pozostawiła część problemów nierozwiązanych. Interesujące zjawisko, czy zachodzi związek pomiędzy pochodzeniem ludności terytorialnym względnie społecznym a dzielnicą miasta, w której dany mieszkaniec się osiedlił na podstawie dotychczasowych badań nie zostało wyswietlone. Poczyniono tylko nieliczne próby, odkładając szczegółowe ~~badania~~ opracowanie tego zagadnienia do następnej fazy badań. Z dokonanych jednak prób wynika, że ludność ze wsi pochodząca miała mniejsze wymagania mieszkaniowe i osiedlała się często w najbardziej zburzonych dzielnicach miasta, nie skarżąc się na bliskość ruin, brak zieleni i wszelkie niedogodności jak brak powiązań komunikacyjnych, prądu, czy gazu. Przybysze z wielkich miast mieli bardziej skryzalizowane dążenia. Dla nich atrakcją były samodzielne wille z ogrodami na osiedlach willowych.

Do zagadnień również jeszcze nierozwiązanych należą fazy tworzenia się więzi społecznej wśród mieszkańców miasta. Nie wiadomo, czy więź ta wcześniej wytwarza się w dzielnicach willowych, czy też w śródmieściu, innymi słowy czy Wrocław tworzy system odrębnych osiedli, czy też życie jego społeczne ogniskuje się w jednakowych dla wszystkich ośrodkach. Również i to zagadnienie będzie wyjaśnione w dalszych badaniach.

Ogólnie sumując wyniki dotychczasowych badań statystycznych, oraz przeprowadzonych za pomocą wywiadów i obserwacji stwierdzić można, że istnieją wszelkie warunki, aby w krótkim czasie powstało we Wrocławiu jednolite społeczeństwo. Czynnikiem ułatwiającym ten proces jest zarówno fakt całkowitego przemieszania ludności, jak i jej zdolność do przemian wynikająca z młodości mieszkańców.

Za Sekcję Socjologiczną
Instytutu Śląskiego

Irena Turnau

(mgr Irena Turnau)

Stefan Golachowski
(mgr Stefan Golachowski)

Uwaga:

W poprzednio nadesłanym sprawozdaniu nadesłano wzór kwestionariusza, wyniki badań próbnych ze szkół i odpowiedzi studentów, zapisujących się na I rok Uniwer. i Polit. Wrocł., oraz teksty wywiadów.

T a b e l a   n r .   1

Pochodzenie badanej grupy mieszkańców miasta Wrocławia według województwa, w którym się urodzili, oraz według województwa podanego jako ostatnie miejsce pobytu przed przyjazdem do Wrocławia.

1. Województwo	2. Ilość urodzonych	%	3. Liczba przybyłych	%
1. Warszawskie	3450	13,6	2806	10,8
2. Łódzkie	1650	6,5	1671	6,5
3. Kieleckie	2035	8,0	1645	6,4
4. Pomorskie	1025	4,2	1124	4,8
5. Poznańskie	3756	14,7	5020	19,6
6. Śląskie	773	3,1	1050	4,1
7. Krakowskie	1800	7,0	1964	7,6
8. Lwowskie	2483	9,8	1395	5,4
9. Rzeszowskie	1930	7,6	1806	7,1
10. Stanisławowskie	484	1,8	151	0,6
11. Tarnopolskie	680	2,7	229	0,8
12. Wołyńskie	463	1,9	170	0,6
13. Poleskie	230	0,9	67	0,2
14. Nowogrodzkie	170	0,6	69	0,2
15. Wileńskie	710	2,8	309	1,2
16. Białostockie	690	2,8	543	2,1
17. Lubelskie	1432	5,7	1222	4,7
18. Rosjaj	480	1,5	774	3,2
19. Niemcy	490	1,6	375	1,4
20. Inne kraje europ.	320	1,3	130	0,5
21. Inne kraje pozaeurop.	46	0,2	80	0,3
22. Ziemie Odzyskane	503	1,7	3000	11,9
Razem	25600	100,0	25600	100,0

T a b e l a N r . 2

Porównanie liczby urodzonych w danym województwie mieszkańców Wrocławia (25600) z ilością przybyłych, a zarazem urodzonych w tym samym województwie

Województwo	Ilość urodzonych	Ilość przybyłych a zarazem urodzonych w nim	Stosunek ilościowy rubryki 3-j do 2-j
1	2	3	4
Warszawskie	3450	2296	66,8 %
Łódzkie	1650	1296	78,5 %
Kieleckie	2035	1339	65,2 %
Pomorskie	1025	719	69,9 %
Poznańskie	3756	3126	85,8 %
Śląskie	773	512	64,6 %
Krakowskie	1800	1322	73,4 %
Lwowskie	2483	1051	42,4 %
Rzeszowskie	1930	1328	68,9 %
Stanisławowskie	484	118	24,9 %
Tarnopolskie	680	199	29,4 %
Wołyńskie	463	141	30,2 %
Poleskie	230	53	22,7 %
Nowogrodzkie	170	51	29,0 %
Wileńskie	710	234	32,9 %
Białostockie	690	406	56,0 %
Lubelskie	1432	836	58,4 %
Rosja	480	130	27,0 %
Niemcy	490	59	12,0 %
Inne kraje europ.	320	41	12,3 %
Inne kraje pozaeurop.	46	7	15,0 %
Ziemie Odzyskane	503	428	83,9 %
Razem	25600	15692	61,2 %

T a b e l a nr.3

Podział badanej ludności Wrocławia (95 600) według rodzaju osiedli, w jakich się urodzili.

Województwo	W i e ś		Miasto poniżej 100 tys. mieszkańców		Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców		R a z e m	
	Ilość	%					Ilość	%
			Ilość	%	Ilość	%		
Warszawskie	1268	36,8	844	24,2	1338	390	3450	13,6
Łódzkie	1126	68,2	349	21,2	175	10,6	1650	6,5
Kieleckie	1277	62,7	641	32,0	117	5,3	2035	8,0
Pomorskie	476	46,4	454	44,3	95	9,3	1025	4,2
Poznańskie	2474	65,9	1101	29,3	181	4,8	3756	14,7
Śląskie	329	47,1	363	42,3	81	10,6	773	3,1
Krakowskie	1105	61,3	447	24,9	248	13,8	1800	7,0
Lwowskie	590	23,7	541	21,8	1352	54,5	2483	9,8
Rzeszowskie	1148	59,4	782	40,6			1930	7,6
Stanisławowskie	150	31,1	334	68,9			484	1,8
Tarnopolskie	319	47,0	361	53,0			680	2,7
Wołyńskie	196	42,4	267	57,6			463	1,9
Polesskie	82	36,0	148	64,0			230	0,9
Nowogrodzkie	88	52,0	82	48,0			170	0,6
Wileńskie	194	97,5	177	24,8	339	47,7	710	2,8
Białostockie	337	49,0	353	51,0			690	2,8
Lubelskie	704	49,1	599	41,9	129	9,0	1432	5,7
Rosja	88	18,4	217	45,0	175	36,6	480	1,5
Niemcy	150	30,8	230	46,7	110	22,5	490	1,6
Inne kraje europ	71	22,3	168	52,3	81	25,4	320	1,3
" " pozaeurop	10	22,2	8	15,6	98	62,2	46	0,2
Ziemie Odzyskane	218	43,3	124	24,8	161	31,9	503	1,7
m R a z e m	12400	48,5	8590	33,5	4610	18,0	25600	100,0

T a b e l a   n r .   4

Podział badanych mieszkańców Wrocławia (25 600) według wielkości osiedli, z jakich przyjechali do Wrocławia

Województwo	W i e ś		Miasto poniżej 100 tys. mieszkańców		Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców		R a z e m	
	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%
Warszawskie	958	34,2	783	27,9	1065	37,9	2806	10,8
Łódzkie	954	57,1	469	28,0	248	14,9	1671	6,5
kieleckie	894	54,3	642	39,1	109	6,6	1645	6,4
Pomorskie	298	26,5	551	49,0	275	24,5	1124	4,8
Poznańskie	3030	60,3	1879	37,4	111	23,0	5020	19,6
Śląskie	272	25,9	524	49,9	254	24,2	1050	4,1
Krakowskie	966	49,2	492	25,0	506	25,8	1964	7,6
Lwowskie	185	13,4	171	12,2	1039	74,4	1395	5,4
Rzeszowskie	768	42,5	1038	54,5			1806	7,1
Stanisławowskie	21	13,9	130	86,1			151	0,6
Tarnopolskie	82	35,8	147	64,2			229	0,8
Wołyńskie	42	24,7	128	75,3			170	0,6
Poleskie	15	22,4	52	77,6			67	0,2
Nowogrodzkie	29	42,0	40	58,0			69	0,2
Wileńskie	38	12,3	128	41,4	143	46,3	309	1,2
Białostockie	276	50,8	267	49,2			543	2,1
Lubelskie	502	41,2	506	41,2	214	17,6	1222	4,7
Rosja	231	29,8	460	59,4	83	10,8	774	3,2
Niemcy	115	30,6	210	56,0	50	13,4	375	1,4
Inne kraje europ	14	10,7	90	69,3	26	20,0	130	0,5
" " pozaeurop	18	22,5	51	63,7	11	13,8	80	0,3
Ziemie Odzyskane	740	24,6	1790	59,7	470	15,7	3000	11,9
Razem	10448	40,8	10548	41,2	4604	18,0	25600	100,0

T a b e l a   n r . 5

Podział według płci i wieku badanej ludności miasta Wrocławia.

Grupy wieku	Mężczyźni		Kobiety		Razem	
	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%
I. 0-14 lat	1360	10,3	1600	13,1	2900	11,6
II. 15-29 "	6760	51,4	6210	50,1	12970	50,6
III. 30-49 "	4110	31,3	3460	27,1	7570	29,6
IV. 50-wzwyż	910	7,0	1190	9,7	2100	8,2
=====						
Razem	13140	100,0	12460	100,0	25600	100,0

T a b e l a   n r .   6

Porównanie ilości mężczyzn i kobiet w poszczególnych grupach wieku

Grupy wieku	Mężczyźni		Kobiety		Razem	
	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%
I. 0-14 lat	1350	46,0	1600	54,0	2960	100,0
II. 15-29 "	6760	52,1	6910	47,9	12970	100,0
III. 30-49 "	4110	54,2	3460	45,8	7570	100,0
IV. 50 wzwyż	910	43,3	1190	56,7	2100	100,0
Razem	13140	51,4	12460	48,6	25600	100,0

